

Ark. Kon. $\frac{112}{78}$ 1908.

Sub. $\frac{12}{12}$ 08.

$\frac{12}{21}$ 08.

M

Till

Statsarkivaren Prof. J. R. Asplund.

Berättelse öfver en af undersökning den 2 dec. 1908 företagen tjänsteresa till Getberg -rustaka hemman i Kyrkslätt socken för att i Muscots vägnar närvara vid en af vederbörande kronolänsman, på grund af Statsarkivarens bref N: 523 af d. $\frac{23}{101}$ 1908 till Guvernören i Nylands län, föranstaltad undersökning angående förtörandet af ett i sagda hemmans mark befintligt stenkummel.

Getberg.

Af undersökningen framgick att kumlet, beläget i Storbäret ungef. $\frac{1}{2}$ km. SSW-om gården, för ett obestämmt antal, ungef. 15-20 år sedan rörligt af f. d. ^{inbetta} soldaten Karl Nyberg, som i tanke att upphitta försaker eller skatter af saluvärde gräfvit och omkastade stenarna särskildt i mitten af kumlet, såsom syntes af kumlets nuvarande utseende. Senare aftes slutligt värf hade han därpå berättat åt husbonden på stället Axel Lindström, men därvid ej uppgifvit sig ha upphittat något, ej ens brända eller obrända ben, ej heller kol- eller fluruvida i kumlet funnits någon "hällkista", framgick ej nämna. Åtminstone syntes ej några hållar, som skulle tillhöra en hällkista -

Före kumlet rördes af Nyberg, hade i dess midt redan då funnits en vid mynningen ungef. 1 m. i diam. vid grop, som sträkte sig ned till bäret. Stod man i gropen, hade man kumlets

öfve yta ungf. vid "brösthöjd", alltså vid $\frac{1}{2}$ à $\frac{1}{3}$ m.
höjd. Kumlet var då öfven mera koncentreradt.
Detta meddelade husbonden Axel Linderström.

Nu var kumlet alldeles lågt, ungf. 0,5 à 0,7 m.
högt. Stenarna voro kringspredda åt sidorna, så
att kumlets nuvarande diam. i N-S var 11,5 m.
och i Ö-W var 10 m. -

På grund af husbond Linderströms öfvan an-
förda beskrifning öfver kumlets utseende före det
af Nyberg omröades, kan man säkert påstå
att det redan dessfrämman varit utsatt för
skattsökare och af dem blifvit plundradt på
eventuella groffynd.

Evad den af kronolänsmannen i Kyrkslätt
vicehäradshöfding Gösta Palmgren värbställda un-
dersökningen för öfrigt beträffar, så hänvisas till
det af honom insända undersökningsprotokollet,
inneslutet i skrivelse N: 5334 af d. 7/dec. 1908
från Gubernören i Nylands län.

Öfverby.

Da vid sagda undersökning framgick, att
samme Nyberg öfven, enligt egen berättelse åt
bonden Linderström, "sökt skatter" i ett annat kum-
mel, besöktes ~~öfven~~ detta. Detsamma ligger öfven-
ledes på ett högt berg å Abras hemmans mark
i Öfverby ungf. $\frac{1}{2}$ km. åt NW från s. k. Dumars/Do-
nars) torp och ungf. 1 km. rätt öfver dällden åt
ÖÖ från Storbärgets - Kumlet har nu tvänne
mindre gropar i midten. Vid NO- och NW-sidorna
synes emellan de nedrasade stenarna möjl. rester
af källmuren. Kumlets nuvarande diam. är ungf.
9 meter och dess höjd ungf. 1,25 à 1,5 meter. - Huru-
vida Nyberg här hittat något, visste ingen. -

Strömsby.

Vid tillfället meddelade någon, att Nyberg
åpen skulle "undersökt" på Strömsby "Kasabär-
get", där det finnes tvåms kummet.

Brätvik.

Slutligen besöktes Brätvik, ungf. 2 km. SW-om
Getberg, belägna hemman, å boars mark finnes:

1 kummet i Brinkhagen senellan gården
och Brinksängen, SW-om Brinksängen. Kummet hade
en grop i mitten, var ungf. 7 m. i diameter.

2 kummet invid boarandra på d. s. k. Putikko-
bärgget öfvan Putikko-puttan NNW från Brätvik
gård: det nordöstra kummet var ungf. 3 à 3,5 m. i
diam., med en c. 85 cm. i diam. grop i mitten, och
af endast ungf. ½ meters höjd, alltså lågt och kring-
kastadt; det sydvästra ungf. 6 à 7 m. i diam., all-
deles söndstrasatt och nu endast 0,5 à 0,7 m.
högt. - Bärghsklacken, på hvilken dessa bägge kum-
met finnes, var ej särdeles hög. - Högre upp
på krönet af samma bärghsklack med vid ut-
sikt öfver Gaddviken låg ett kummet af ungf.
7 à 8 m. diameter och 1,5 à 1,75 m. höjd. I mitten
endast en svag sänkning, icke grop. -

Desutom berättades någon af de tillstädes-
komna Brätvik-borna: att på Brätvik mark på ett
bärg i skogen N-ut åt Ljundså sidan finnes
1 kummet af ungf. samma storlek som det öfvan
omtalade på Överby Åbras mark; att på Brät-
vik mark på ett högt bärg i Lillskogen NO från
Brätvik gård finnes 1 kummet af ungf. 6 à 7 m. diam.
och med en grop uti.

Vidare meddelades att på Kantvik hem- Kantvik.
mans mark på ett litet bärg nära Vuo-
molinska tospet låge ett litet kummet samt

på Loartvik - Haga bärget invid Fiskarviken öfen
1 kummel.

Helsingfors den 12 december 1908.

Göran Oederbvarf.